

569

1803. Γράμμα πΚ. Καλλινίκου Ε', «Διαίτησις κληρονομικῶν δικαίων»,
πρὸς μ. Ἀδριανουπόλεως,
ἐν 70, Β', σ. 81–86. Πρβλ. 275, σ. 740–743.

«... Τὰ κατὰ τόπους ἔθνη κρατεῖτωσαν, ὁπόταν δίκαιά τε ὦσι καὶ τοῖς ἱεροῖς ἐκκλησια-
στικοῖς νόμοις συνάδωσιν, ἐξ ἐναντίας δέ, ἥνίκα πολὺ ἐντούτοις τὸ ἄτοπον καταφαίνεται,
καὶ τῶν δικαίων ὅρων ἐκφέρωνται, ... δέον ἐπανορθοῦν τὰ τοιαῦτα καὶ μεταρρυθμίζεσθαι
... ὃν τρόπον καὶ αὐτόσε εἰς τὴν πατρίδα ὑμῶν ταύτην Ἀδριανούπολιν ... ὅτι ἐν τοῖς
γινομένοις γαμικοῖς συναλλάγμασιν ἄνωθεν ἐπικρατεῖ ἀρχαία συνήθεια, δίδοσθαι παρὰ τῶν
γονέων ταῖς κόραις, μετὰ τῆς προικὸς καὶ λόγῳ τραχώματος, πρὸς τὸν γαμβρὸν μετροητά
τε καὶ ἄσπρα, ἢ ὀσπήτιον, ἢ ἐργαστήριον, ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν ἀκινήτων κτημάτων, ἐγγρα-
φόμενα ἐν τε τῷ προικοσυμφώνῳ γράμματι, πολλάκις δὲ καὶ πρὸ τοῦ γάμου ἐπιγραφόμενα,
ὅτε μὲν δι' αὐλικοῦ τῆς ... μητροπόλεως γράμματος, ὅτε δὲ καὶ δι' ἐγγράφων τῆς αὐτόθι
βασιλικῆς κρίσεως, ἅπερ οὐδενὸς ἑτέρου τόπον ἐπέχειν εἰκὸς λογίζεσθαι, ἀλλ' ἢ προικὸς,
ὡς διδόμενα παρὰ τῶν γονέων ταῖς κόραις καθάπερ καὶ ἡ προίξ. Συμβὰν τοιγαροῦν ἀπο-
θανεῖν μετ' ὀλίγον τὴν γάμῳ συσφθεῖσθαι γυναῖκα, παιδίον εἴτε ἔχουσιν, εἴτε καὶ μὴ,
εἴθισται κατεξουσιάζειν τὸν ἄνδρα τοῦ ἑαυτοῦ τραχώματος δοθέντος ἐκείνου κτήματος, ὡς
ἴδιον αὐτοῦ ἀναφαιρέτον καὶ ἀντιστάθμῳ δῆθεν γεγεννημένου, ἢ καὶ τῶν μετροητῶν. Καν-
τεῦθεν μεγίστη ἀδικία ἐπαρκοῦσθαι καὶ ταπεινὰ καὶ λογοτροιβαὶ καὶ ζημίαι ἐκ τούτου
παρέπονται. Ὅθεν καὶ αἰτήσεως γεγεννημένη περὶ τῶν τοιούτων ... δέδοκται γενέσθαι τὴν
περὶ αὐτῶν ἀπόκρισιν διὰ τοῦδε τοῦ ... δέον ἐκκλησιαστικοῦ ὅρου, Γράμματος, ὅπως
ἔχοντες ὑμεῖς ἀκριβῆ τὴν περὶ τῶν τοιούτων εἰδήσιν, καὶ γινώσκοντες καλῶς καὶ ὀρθῶς
τά τε κατὰ νόμον ἐπιταττόμενα περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐν τῇ βασιλευούσῃ ... διοριζόμενά
τε καὶ εἰθισμένα συμφώνως τοῖς ἱεροῖς νόμοις, διαφυλάττειτε ταῦτα ἀπαράβατως καὶ μὴ
ἐκκλίνετε μηδὲ ἐξολισθαίνετε εἰς ἄτοπα ἔξω τῶν νομικῶν διατάξεων. Οἱ τοίνυν ἱεροὶ νόμοι
τῆς Ἐκκλησίας, τίτλῳ Ι' τοῦ Δ' βιβλίου τοῦ ἱεροῦ Ἀρμενοπούλου οὕτω διακελεύονται ...
Ταῦτα μὲν εἰσὶ τὰ παρὰ τῶν ἱερῶν νόμων ρητῶς διαγορευόμενα, ἅπερ ὅτι ἐναντιώτατα
διακελεύονται τῷ αὐτόθι ἐπικρατοῦντι τοπικῷ ἔθει, παντί που δήλον. Εἰς νόμιμον γοῦν
μεταρρυθμίσιν τῆς τοιαύτης συνηθείας καὶ διόρθωσιν, γράφοντες ... ἀποφαινόμεθα ...
ὅπως ... γίνηται δὲ τοῦ λοιποῦ ἡ διαίτησις τῆς κληρονομίας, ... κατὰ τὴν ἐνταῦθα εἰς
βασιλεύουσιν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, συναριθμοῦνται δηλονότι τὰ ἐν λόγῳ τραχώματα,
διδόμενα τοῖς ἀνδράσι παρὰ τῶν γονέων τῆς γυναικὸς, μετὰ τῆς λοιπῆς περιουσίας τῆς
προικὸς, καὶ οἵτινες ἂν εἴεν μετὰ θάνατον τῆς γυναικὸς οἱ γνήσιοι αὐτῆς κληρονόμοι, κατὰ
νόμον, οἱ παραδεξόμενοι δηλαδὴ τὴν προίκα ἐκείνης, ἐκεῖνοι ὦσι κληρονόμοι καὶ τοῦ τρα-
χώματος, ἐπιστρεφομένου ἀπροφασίστως παρὰ τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς λοιπῆς πάσης προικὸς.
Εἰς δὴλῶσιν οὖν πλατυτέραν τῶν ἐν τοιαύταις περιστάσεσι γνησίων κληρονόμων, ἐπιτι-
θέμεθα τὰ ἐφεξῆς : Ὅτι πατὴρ ἢ μητὴρ ἐφ' ἐνὶ παιδί ἀποθανόντος, εἴτα ἐὰν ἀποθάνῃ
καὶ τὸ παιδίον ἀνήλικον καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς αὐξήσιν ἡλικίας, τότε γίνεται τ ρ ι μ ο ι ρ ί α,
καὶ τὸ μὲν ἐν μέρος δίδεται εἰς τὴν θανήν, καὶ τὰ μνημόσυνα τοῦ ἀποιχομένου, τὸ δὲ ἕτερον
μέρος λαμβάνει τὸ ζῶν μέρος ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου, ὁ πατήρ, τυχόν, ἢ ἡ μήτηρ, καὶ τὸ ἄλλο
ὁ πάππος ἢ ἡ μάμμη τοῦ θανόντος παιδίου. Ὅταν δὲ πατήρ, ἢ μήτηρ, ἀποθάνῃ ἐπὶ παιδί,
καὶ τὸ παιδίον αὐξηθῇ, καὶ ἐλθὼν εἰς νόμον ἡλικίαν καὶ γεγνημένον χρόνων δεκατεσσάρων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἀποθάνῃ, τηρικαῦτα τριμοιρίαν οὐ δεῖ γίνεσθαι, ἀλλὰ τὸ ζῶν μέρος, πατὴρ εἰ τύχῃ ἢ μήτηρ, κληρονομεῖ τὸ τεθνηκὸς παιδίον. Ὡσαύτως, ὅταν ἀποθάνῃ πατὴρ ἢ μήτηρ ἐπὶ δυσὶ παισὶ κληρονόμοις, εἴτα μετὰ χρόνον τινὰ ἀποθάνῃ τὸ ἐν παιδίον, ἔπειτα πάλιν, μετὰ καιρὸν, ἀποθάνῃ καὶ τὸ ἕτερον παιδίον, ζῶντος θατέρου τῶν γονέων αὐτῶν, ζῶντος δὲ καὶ πάππου ἢ μāmμης, καὶ τότε τριμοιρία οὐ γίνεται. Ἡ γὰρ τριμοιρία χώραν ἔχει τότε, ὅταν, ἀποθανόντος πατρὸς ἢ μητρὸς καταλειφθῇ ἐν καὶ μόνον παιδίον ἀνήλικον εἴτα ἀποθάνῃ καὶ τοῦτο, πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς αὔξησιν ἡλικίας. Οὐ γὰρ ἐπὶ δυσὶ παισὶ θανόντος ἢ θανούσης, κατελείφθησαν κληρονόμοι τοῦ ἰδίου γονέως τὰ δύο παιδιά μετὰ τοῦ ζῶντος γονέως αὐτῶν, εἴτε πατὴρ εἴη, εἴτε καὶ μήτηρ, εἴ γε φυλάξῃ χηρείαν παντελῶς, εἴτα καὶ τοῦ ἐνὸς παιδίου θανόντος, κληρονόμοι γίνονται τὸ ἄλλο ἀδελφὸν ἐκείνου καὶ ὁ ζῶν γονεὺς αὐτοῦ, ὥστε διακόπτεται καὶ λείπει ἡ τριμοιρία. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀποθανόντος καὶ τοῦ ἄλλου παιδίου, κληρονόμος γίνεται τὸ ζῶν πρόσωπον τῶν γονέων, κατὰ τὴν τῶν θεῶν νόμων διακέλευσιν. Μητρὸς δὲ ἀποθανούσης ἐπὶ παιδί, τηρικαῦτα τὰ χάριν προικὸς δοθέντα μετροητὰ καὶ ἡ λοιπὴ καθαρὰ προῖξ καὶ περιουσία τῆς μητρὸς τοῦ παιδίου καὶ δὴ αἱ πρὸ γάμου καὶ μετὰ γάμον δωρεαὶ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα, εἴτε πράγματα εἴτε ἄσπρα, ταῦτα πάντα κληρονομίαι γίνονται τοῦ καταλειφθέντος παιδίου. Πλὴν ἐὰν θελήσῃ φυλάξαι εἰς τὸ ἐξῆς χηρείαν παντελῇ ὁ ἀνὴρ καὶ μηκέτι εἰς ἄλλον ἀποβλέψῃ γάμον, τότε λαμβάνει αὐτὸς τὸ τέταρτον μερίδιον ἀφ' ὅλης τῆς προικὸς καὶ περιουσίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ὑπάρχουσι τοῦ παιδὸς κληρονομία. Εἰ δὲ θελήσῃ λαβεῖν καὶ αὖθις ἄλλην γυναῖκα, μηδὲν μετέχει τῶν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐπαρχόντων, ἀλλὰ πάντα ἔσονται τοῦ παιδίου, ὅπερ παιδίον αὐτοῦ ὁ πατὴρ ὀφείλει παρακατέχειν καὶ ἐκσπένειν οἰκείας ἐξόδους καὶ ἀναλώμασι. Γονέων δὲ τοῦ τεθνεῶτος παιδὸς πρὸ αὐτοῦ πατρὸς δηλοῦται ἢ μητρὸς, ἢ πάππου, ἢ μāmμης, ἢ καὶ προπάππου ἢ προμāmμης, τότε τριμοιρία οὐ γίνεται, ἀλλ' οἱ μὲν πλησιέστεροι καὶ ἐγγύτεροι συγγενεῖς κληρονόμοι γίνονται».

570

1803. Χάττι Χουμαγιούν σ. Σελήμ Δ', περὶ Βλαχίας καὶ Μολδαβίας,
ἐν 369, τ. 3, σ. 378-404.

571

1803. Σύνταγμα τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας, ἐξ ἄρθρων
212, ἰταλιστί,
ἐν 427, σ. 41-78. Ἡ ἐλλ. μετάφρασις («Κατάστασις...») ὑπὸ Δημ. Βενιέρη, τὸ 1804, ἐν Τριεστίῳ.

572

1803. «Διάταξις ἐκκλησιαστικὴ» τῆς 8 Σεπτ., ἀφορῶσα τὸν ὀρθόδοξον
Κλῆρον τῆς Ἑπτανήσου,
Ἰταλιστί. Ἡ ἐλλ. μετάφρασις, ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον, ἐν Κερκύρᾳ, τὸ 1805.
«...ζ'. Ἐκαστος μητροπολίτης, ἐπίσκοπος ἢ Μ. Οἰκονόμος ἔχει δικαστικὴν ἐξουσίαν

